

KOTITALOUDET HAASTOIVAT ENERGIANKULUTUKSEN RUTIINEJAAN

7.11.2019

<https://www.helsinki.fi/fi/uutiset/talous-yhteiskunta/kotitaloudet-haastoivat-energiankulutuksen-rutiinejaan>

Tutkimuksen mukaan energiankulutusta voidaan vähentää kotitalouksissa, jos ihmisillä on aikaa ja tilaa kyseenalaistaa totuttuja rutiinejaan ja kokeilla vaihtoehtoisia tapoja. Kyse ei ole ainoastaan käyttäytymisen tai asenteiden muutoksesta tai uusien teknisten ratkaisujen käyttöönotosta, joihin useimmat energiansäästöhankeet edelleen kohdistuvat, vaan myös yhteisesti jaettujen normien muutoksesta.

ENERGISE-kokeilusta saatujen tulosten perusteella tutkijat suosittelevat kolmea tapaa edistää vähähiilisiä elämäntapoja: Keskity kestävämmien käytäntöjen muuttamiseen, älä asenteisiin tai teknisiin ratkaisuihin, järjestä ihmisille aikaa ja keinoja uusien tapojen kokeiluun sekä ota arjen käytännöt älyteknologian kehittämisen keskiöön.

Ensimmäisen ohjeistuksen mukaan tehokkaammat tekniset ratkaisut eivät yksin riitä energiankulutuksen vähentämiseen. Ihmiset on herätettävä tiedostamaan ja haastamaan totut tapansa ja kokeilemaan uusia tapoja toimia.

- Esimerkiksi kokeilemaan pesukoneensa uusia ohjelmia, mittaamaan energian kulutustaan, välttämään vaatteiden tarpeetonta pesemistä ja pukeutumaan lämpimämmin kodin lisälämmityksen sijaan. Nämä keinot ovat vaikuttavia vähennettäessä energian kulutusta, sanoo Eeva-Lotta Apajalahti Helsingin yliopistosta.

Yhdessä keskustelemaan energian käytön taustalla vaikuttavista normeista

Toisen suosituksen mukaan energian kulutukseen liittyviä, usein tiedostamattomia normeja ja odotuksia voidaan haastaa nostamalla ne esiin ja pohdinnan kohteeksi.

- Kotitaloudet, asiantuntijat, energiayhtiöt ja kaupunkien sekä median edustajat voivat yhdessä kyseenalaistaa energian käytön taustalla vaikuttavia normeja, sääntöjä ja ääneen lausumattomia odotuksia. Kuten esimerkiksi sen, että kaikissa sisätiloissa tulisi koko ajan olla sama, tasainen lämpötila, kertoo Senja Laakso Helsingin yliopistosta.

Tekniikan pitäisi olla helppokäyttöistä

Kolmannen ohjeistuksen mukaan tekniikan tulisi sopeutua ja edesauttaa energiatehokkaita arjen rutiineja sekä energian kokonaiskulutuksen vähentämistä. Järjestelmien pitäisi olla läpinäkyviä ja helposti käytettäviä.

- Asukkaiden tulisi voida helposti vaikuttaa esimerkiksi automaattisiin lämmitysjärjestelmän säätöihin, ja pesukoneiden pitäisi edistää energian säästöä helppokäyttöisellä tavalla, Eeva-Lotta Apajalahti toteaa.

Osana EU-rahoitteista tutkimushanketta, [ENERGISE](#)-konsortio toteutti living lab -kokeiluja kahdeksassa maassa: Alankomaissa, Irlannissa, Iso-Britanniassa, Saksassa, Suomessa, Sveitsissä, Tanskassa ja Unkarissa. Kokeiluissa kehitettiin ja testattiin tapoja vähentää energian käyttöä kodeissa ja niihin osallistui yli 300 kotitaloutta.

Lisätiedot:

Senja Laakso, senja.laakso@helsinki.fi, +358 50 448 0940

Eeva-Lotta Apajalahti, eeva-lotta.apajalahti@helsinki.fi

Miten ENERGISE Living Lab -kokeilut toteutettiin ja mitä tuloksia niistä saatiin?

Kokeiluihin osallistuneet kotitaloudet ottivat vastaan kaksi haastetta: viikoittaisten pyykinpesukertojen puolittaminen neljän viikon ajan lokakuussa 2018 ja sisälämpötilan laskeminen 18 asteeseen neljän viikon ajan marraskuussa 2018.

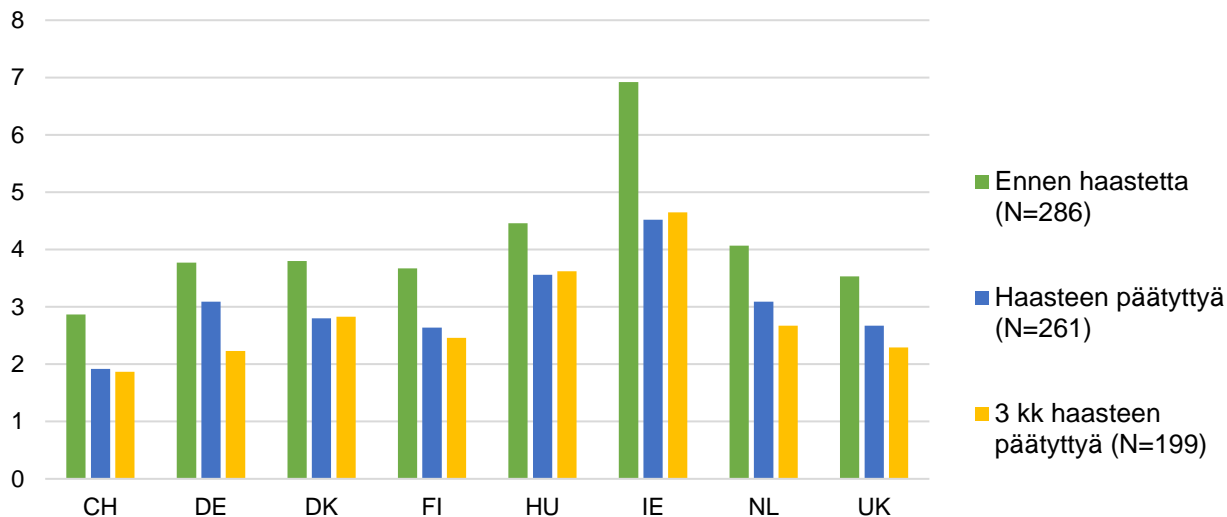
Haasteiden tarkoituksena oli "häiritä" totuttuja arkisia käytäntöjä ja näin tuottaa tietoa vaikeasti muutettavista tavoista ja rutiineista. Kiinnitimme erityistä huomiota pyykinpesuun ja lämmitykseen liittyviin normeihin ja odotuksiin: Milloin ja miksi vaate päätyy pyykinpesukoneeseen? Miten voi tuntea olonsa mukavaksi kotona lisäämättä lämmitystä? Taloudellisten tai tehokkuuteen liittyvien perustelujen sijaan hankkeessa keskityttiin päivittäisen energiankäytön taustalla oleviin normeihin, osaamiseen, esineisiin ja infrastruktuuriin. Kahdeksassa maassa paikalliset tiimit johdattivat kotitaloudet samaan prosessiin: oppimista tuettiin energia- ja lämpömittareiden, pyykinpesu- ja lämmityspäiväkirjojen, tarvikepakkausten, vinkkien, keskustelujen ja vertaistuen avulla.

Suomessa kokeiluihin osallistui pientaloasukkaita Porvoosta ja kerrostaloasukkaita Helsingin Merihaasta. Osallistujat kehittivät ja kokeilivat vaihtoehtoisia tapoja pitää vaatteet puhtaana ilman jatkuvaa pyykkirumbaa: vaatteita tuuletettiin, tahroja poistettiin ja kotivaatteet otettiin aktiivisempaan käyttöön. Jotkut osallistujat järjestivät uudelleen vaatekaappinsa, jotta puolipitoisille vaatteille tulisi lisää tilaa, muutama taas lisäsi etätyöpäiviä välttääkseen pyykinpesua. Lämmityksessä kiinnitettiin enemmän huomiota siihen, että esimerkiksi makuuhuoneet pysyivät viileämpinä ja kotona pukeuduttiin lämpimämmin. Moni tottui hieman viileämpään lämpötilaan ja totesi nukkuvansa paremmin. Useimpien osallistujien mielestä kokeilu oli antoisa, vaikka erityisesti kerrostaloissa olikin vaikeuksia säätää asuntokohtaisia sisälämpötiloja.

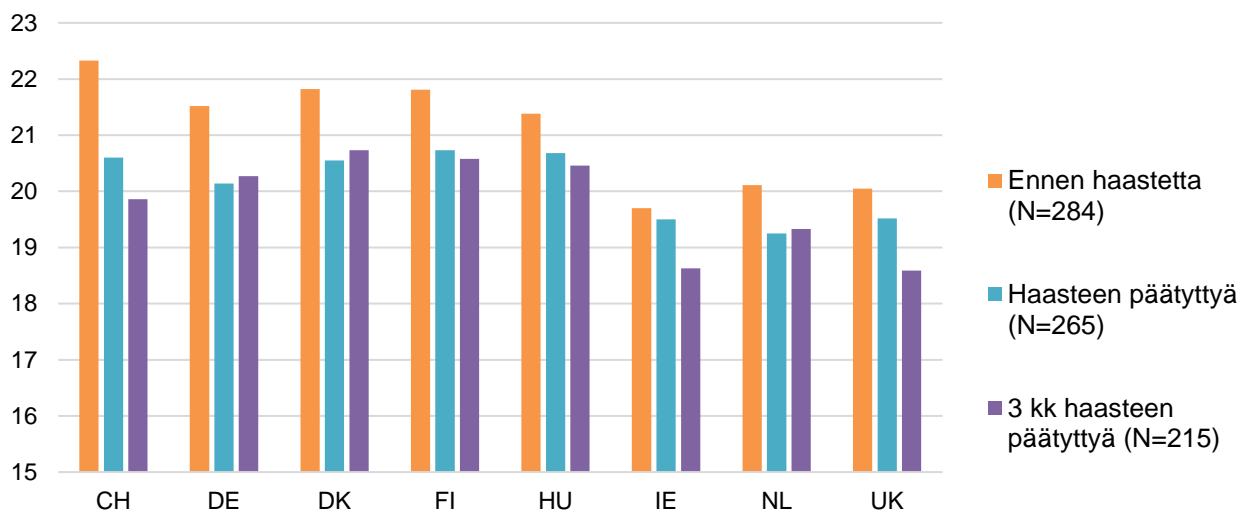
Kokeilun tuloksena opittiin, että sisälämpötilan vähentäminen yhdellä asteella ja pyykinpesun vähentäminen yhdellä viikoittaisella pesukerralla on mahdollista ilman mukavuuden tunteen menetystä. Joskus vähennykset olivat tätäkin suurempia, ja useissa tapauksissa ne jatkuivat kolme kuukautta haastejakson päätyttyä. Pyykinpesu- ja lämmitystapojen haastaminen herätti monet osallistujat pohtimaan myös muita muutoksia arjessaan: voiko suihkussa oloaikoja lyhentää, paljonko muut kodin laitteet kuluttavat energiaa tai voisiko esimerkiksi autoilua kauppoihin vähentää tilaamalla ruokaa kotiin? Yhä useampi nosti energia- ja ilmastoasiat esiin ystäväpiirissä ja työpaikallaan. Suuremmat muutokset arkisessa energiankäytössä edellyttäisivätkin käytäntöjen laajempaa muutosta työpaikoilla, kouluissa ja muissa yhteisöissä.

Viikottaiset pyykinpesukerrat maittain

Olohuoneen lämpötila (°C) maittain

Koko hankkeen tulokset ovat luettavissa osoitteessa http://www.energise-project.eu/news_and_events/project_news. Suomen ENERGISE Living Labien tulokset löytyvät osoitteesta: <http://finland.energise-project.eu/livinglabit>.

